

Overzicht eindtoetsen PO en S(B)O

Sinds vorig schooljaar (2020) zijn ook S(B)O scholen verplicht om de eindtoets af te nemen bij schoolverlaters. De toetsaanbieders hebben op verzoek van Sectorraad GO informatie aangeleverd over de mogelijkheden van hun product. Deze informatie is door Sectorraad GO in een overzicht geplaatst zodat op eenvoudige wijze de mogelijkheden en onmogelijkheden van de vijf verschillende eindtoetsen kunnen worden overzien. Dit kan het maken van een keuze vergemakkelijken. De informatie is in 2021 geactualiseerd.

 voor gespecialiseerd onderwijs	DIA Eindtoets 	AMN Eindtoets 	IEP Eindtoets 	Route 8 Eindtoets 	Centrale Eindtoets
Schriftelijke afname? Zo ja, hoe wordt de volgorde van de opgaven bepaald?	Nee	Nee	Ja, van makkelijk naar moeilijk	Nee	Ja, gemengd
Digitale afname? Zo ja, welke vorm van adaptiviteit wordt gebruikt?	Ja, multistage testing	Ja, vraagniveau	Nee	Ja, vraagniveau	Ja, multistage testing
Indien digitaal: op welke apparaten kan de toets wel/niet worden afgenomen?	Alle devices, mits voldoen aan systeemeisen.	PC, laptop, tablet, snappet (10 inch)	n.v.t.	Alle devices, behalve 10inch of Snappet tablets	PC, laptop, Chromebook (die voldoet aan de systeemeisen)
Aanpassingen voor leerlingen met een visuele beperking?	Voorleesfunctie en beeld vergroten	Auditieve ondersteuning beschikbaar	Braille versie, vergrote versie, audio, tekst-naar-spraak-software	Readspeaker en beeld vergroten	Braille, tekst naar spraaksoftware, audio, versie voor slechtzienden
Aanpassingen voor kleurenblinde leerlingen?	Is rekening gehouden met kleurenblinden.	Gekozen kleuren zijn goed onderscheidend	Zwart-wit versie, vergroot formaat + audio	Arceringen	Zwart-wit boekje Wereldoriëntatie en versie voor slechtzienden die vergroot kan worden
Aanpassingen voor leerlingen met een leesbeperking?	Voorleesfunctie en beeld vergroten	Auditieve ondersteuning Gebruik duidelijk lettertype	Vergrote versie, audio, tekst-naar-spraak-software	Readspeaker (auditieve ondersteuning) en beeld vergroten	ACET: auditieve ondersteuning PCET: tekst naar spraaksoftware en audio
Aanpassingen voor dove en slechthorende leerlingen?	Aanpassing door de school (alleen voor dictee)	Reguliere versie is geschikt	Regulier versie of vergrote versie	Reguliere versie is geschikt	ACET: DOS-versie PCET: geen opgaven waarbij geluid nodig is
Waar kunnen scholen zelf meer informatie vinden over bovenstaande?	diatoetsen.nl/basisonderwijs/dia-eindtoets/informatie-dia-eindtoets/	https://www.amn.nl/onderwijs/po/eindtoets-po/	bureau-ice.nl/basisonderwijs/iep-eindtoets/	www.route8.nl	https://www.centraleeindtoetspo.nl
Waar kunnen so scholen terecht met vragen over bovenstaande?	050 – 820 01 20 / basisonderwijs@diataal.nl	026 355 73 33 / eindtoets@amn.nl	088 – 556 9800 / iep@bureau-ice.nl	055-5400333 / eindtoets@avision.nu	050 – 599 97799 / info@centraleeindtoetspo.nl

Bijlage: instructies rondom de afnamecondities en afnamevormen in de handleiding van de verschillende eindtoetsen

Instructies die de AMN Eindtoets in de handleiding aan scholen meegeeft:

Dyslexie

AMN houdt met het ontwikkelen en ontwerpen van toetsen rekening met dyslectische gebruikers door te kiezen voor: duidelijke en overzichtelijke schermen; heldere instructies; geschikte lettertypes voor dyslecten; geschikt kleurgebruik en kleurcontrasten; waar mogelijk zo min mogelijk tekst.

De AMN Client (het test-afnameprogramma) staat ingesteld op de laagst mogelijke resolutie.

Voor leerlingen met dyslexie is er een toetsversie met auditieve ondersteuning beschikbaar. De toets is buiten de auditieve ondersteuning identiek aan de reguliere versie.

Leerlingen kunnen zelf kiezen wat ze laten voorlezen. Ze kunnen de knop voor de auditieve ondersteuning zelf bedienen. Door het voorlezen kunnen deze leerlingen wel langer over de toets doen.

Daarnaast kunnen er door de school voor leerlingen met dyslexie nog andere voorzieningen worden getroffen:

- o inzetten van zo groot mogelijke beeldschermen;
- o inlassen van een langere pauze.

De toets is niet geschikt voor meervoudig gehandicapte leerlingen en voor leerlingen die korter dan 4 jaar in Nederland zijn en daardoor de Nederlandse taal onvoldoende beheersen.

Wanneer er bij een leerling sprake is van een specifieke ondersteuningsbehoefte die de AMN Eindtoets niet ondersteunt, wordt aangeraden om voor deze leerling gebruik te maken van de Centrale Eindtoets. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij leerlingen met een visuele beperking, die gebruik willen maken van een brailleversie.

Instructies voor afname

De toetsleider zorgt ervoor dat elke leerling op de dag van afname een computer tot zijn/haar beschikking heeft. "Computer" is in dit document de verzamelnaam voor pc's, laptops en tablets. De leerling heeft bij de reguliere versie geen koptelefoon nodig, bij de versie voor dyslexie wel.

De toetsen staan klaar vanaf een half uur voor afname. Vanaf dit tijdstip kan de toetsleider de leerlingen laten opstarten en de toegangscodes laten invoeren.

De leerlingen komen hierdoor in een 'wachtruimte'. Op het moment dat de toets moet starten geeft de toetsleider de toetsen vrij.

Tijdens de toetsafname wordt niet gelopen (uitzonderingen daargelaten). Geef de leerlingen vóór de toetsafname de gelegenheid om naar de wc te gaan. Zorg dat de leerlingen, ná de toetsafname, een opdracht hebben die zij op hun eigen plek kunnen doen, bijvoorbeeld een boek lezen of tekenen.

Het is de toetsleider niet toegestaan om inhoudelijke vragen te beantwoorden. De toets bevat duidelijke instructies. Alleen praktische vragen mogen door de toetsleider worden beantwoord, bijvoorbeeld als zich een technisch probleem voordoet.

Voorafgaand aan de afname controleert de toetsleider de ruimte op de volgende aspecten:

- o De locatie waar de afname plaats vindt is een rustige locatie waar geconcentreerd gewerkt kan worden.
- o De locatie is voldoende verlicht om een toets te kunnen maken.
- o De locatie heeft voldoende ventilatiemogelijkheden en is van tevoren goed geventileerd.
- o De leerlingen zitten tenminste 2 meter uit elkaar.
- o De leerlingen zitten bij voorkeur tegenover elkaar.

Instructies die de Dia-eindtoets in de handleiding aan scholen geeft:

De school kan contact opnemen met Diataal over de aanpassingen of mogelijkheden die het beste passen bij uw leerlingen. Voor leerlingen met gecompliceerde of meervoudige handicaps verwijzen wij door naar het CvTE voor een passend toetsarrangement. Voor leerlingen met beperkingen of speciale onderwijsbehoeften zijn er diverse aanpassingen mogelijk. Een overzicht van mogelijke aanpassingen is [hier](#) te vinden.

Aanpassingen digitale afname

Bij begrijpend lezen kan er gebruik gemaakt worden van de vergrootknop.

Op een PC of laptop kan het scherm vergroot worden, met cltr +.

Op de tablet/iPad kan het scherm vergroot worden met het touchscreen.

Aan een leerling kan extra tijd geboden worden.

De toets kan worden verdeeld in delen.

Er kan gebruik gemaakt worden van een voorleesfunctie.

Indien een leerling een toetsonderdeel in delen maakt, dan is het belangrijk dat de leerling een geheel toetsonderdeel afmaakt voordat de leerling stopt. Begint de leerling bijvoorbeeld aan het toetsonderdeel rekenen, dan moet dit volledig zijn afgerond voordat hij stopt. Hij kan dan eventueel op een later moment (bv. na een korte pauze) met het toetsonderdeel spelling verder gaan.

5.1 Voorleesfunctie

De Dia-eindtoets heeft voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (zoals dyslexie) een voorleesfunctie. De voorleesfunctie kan bij 'Beheer' > 'Leerlingen' per leerling worden aangevinkt. De leerling kan dan bij alle toetsonderdelen de vragen en tekst voor laten lezen door gebruik te maken van BrowseAloud. Zorg er dus voor dat deze leerling gedurende de gehele toetsafname over een koptelefoon beschikt. Meer informatie over de voorleesfunctie bij de Dia-eindtoets staat in de Dia-groeiwijzer bij 'Hulp' > 'Dia-eindtoets' > 'Voorleesfunctie Dia-eindtoets'.

5.2 Leerlingen met dyscalculie

Leerlingen met dyscalculie kunnen extra tijd krijgen of de toetsonderdelen kunnen in meerdere delen worden afgenomen. De leerlingen mogen bij het toetsonderdeel rekenen kladpapier, maar geen rekenmachine gebruiken. Het is niet toegestaan om tafelkaarten of andere ondersteunende middelen te gebruiken.

5.3 Leerlingen met visuele beperkingen

Voor leerlingen met een visuele beperking is het mogelijk om de toets te vergroten, zowel op de computer als de tablet/iPad. Daarnaast kunnen de leerling extra tijd krijgen. De eindtoets kan niet aangeboden worden in braille.

5.4 Leerlingen met auditieve beperkingen

Bij het toetsonderdeel taalverzorging wordt bij het onderdeel dictee een beroep gedaan op het gehoor van de leerlingen. Het is verstandig om slechthorende leerlingen in een aparte ruimte te toetsen, zodat ze geen last hebben van andere geluiden en met eigen versterkingsapparatuur kunnen meedoen en het geluid op de optimale stand kunnen afstellen. Controleer voorafgaand aan de afname of het geluid goed staat. Dove leerlingen kunnen meedoen met dit onderdeel als de leerkracht het dictee in gebarentaal dicteert.

5.5 Cognitief zwakke leerlingen

Voor cognitief zwakke leerlingen moet er allereerst vastgesteld worden of de leerling de [Dia-eindtoets](#) al dan niet gaat maken. Daar staan de doelgroepen die niet verplicht zijn om een eindtoets te maken. Het adaptieve karakter van de Dia-eindtoets zorgt ervoor dat leerlingen de toets op hun eigen niveau kunnen maken, waardoor de toets beter aansluit bij de cognitief zwakke leerling.

5.6 Leerlingen met concentratieproblemen

Voor leerlingen met concentratieproblemen is de digitale afname zeer geschikt, omdat er telkens maar één opgave zichtbaar is. Uit enquêtes onder leerlingen die de digitale toets afgenomen hebben, blijkt dat dit voor minder afleiding zorgt. Het lukt leerlingen beter om zich te focussen. Daarnaast is het mogelijk om de afname op te delen.

Instructies die de Centrale Eindtoets in de handleiding aan scholen meegeeft:

De school heeft naast het gebruik van aangepaste versies de mogelijkheid om tijdens de afname rekening te houden met de speciale ondersteuningsbehoeften van leerlingen, bijvoorbeeld door tijdverlenging of te zorgen voor een rustige ruimte.” (Handleiding p.9)

Instructies die de IEP Eindtoets in de handleiding aan scholen meegeeft:

Het is aan de leerkracht om een afweging te maken over de beste omstandigheden voor het maken van de toets.

Extra ondersteuning kan op de volgende manieren gegeven worden:

Leerlingen met dyscalculie

- Extra tijd geven voor het maken van de twee rekendelen (zie ook 3.6.1).
- De toets laten maken op een rustige werkplek.

Leerlingen met dyslexie

- Extra tijd geven voor het maken van de gehele toets (zie ook 3.6.1).
- De toets laten maken op een rustige werkplek.

In onderstaande schema's is een voorbeeld van de tijdsindeling van de toetsafname weergegeven.

Voorbeeldschema voor afnamedag 1 en 2

	TIJD	TUJDSDUUR	BIJ EXTRA TIJD*	EXTRA TIJDSDUUR
Vorbereiding en instructie	8.45 uur – 9.00 uur	15 minuten	8.45 uur – 9.00 uur	15 minuten
Taaldeel 1	9.00 uur – 10.00 uur	60 minuten	9.00 uur – 10.30 uur	90 minuten
Pauze	10.00 uur – 10.20 uur	20 minuten	10.30 uur – 10.50 uur	20 minuten
Rekendeel 1	10.20 uur – 11.20 uur	60 minuten	10.50 uur – 12.20 uur	90 minuten

Instructies die ROUTE 8 in de handleiding aan scholen meegeeft:

Voorafgaand aan de testafname

- Zorg ervoor dat de testafname plaatsvindt in een rustige ruimte en dat de leerlingen in een toetsopstelling zitten.
- Wij adviseren een maximale groepsgrootte van 15 leerlingen per testbegeleider. Daarnaast raden we aan om iemand anders dan de eigen leerkracht als testbegeleider te laten optreden, dit in verband met objectiviteit.
- Leerlingen mogen tijdens de ROUTE 8 eindtoets gebruik maken van kladpapier bij alle onderdelen. We merken dat leerlingen dit vooral bij de rekenonderdelen vergeten. Wijs uw leerlingen hier goed op!
- Bij de optionele onderdelen kijk- en luistervaardigheid en dictee hebben leerlingen oordopjes nodig. Voor leerlingen met dyslexie geldt dat ze gedurende de gehele test oordopjes nodig hebben in verband met Readspeaker.
- Ter voorbereiding op de test kunt u samen met de leerlingen de instructievideo en de demovideo bekijken. Deze kunt u vinden op onze website www.route8.nl. Bij het kopje Kennismaken onder ROUTE 8 staan beide video's.